

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра захисту рослин ім. доцента А.К. Мішньова

«Затверджую»

Завідувач кафедри

Власенко В.А.

«16» 05 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП.03.30 Захист полезахисних лісових смуг від шкідників
(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність: 202 «Захист і карантин рослин»

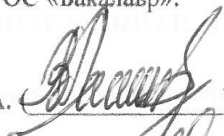
ОС: – бакалавр

Факультет: Агротехнологій та природокористування

2019-2020 навчальний рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Захист полезахисних лісових смуг від шкідників» для студентів спеціальністю 202 «Захист і карантин рослин», ОС «Бакалавр».

Розробники:

д.с.-г.н., завідувач кафедри захисту рослин Власенко В. А.

к. с.-г. н., старший викладач кафедри захисту рослин Осьмачко О.М.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри захисту рослин

Протокол від «2» травня 2019 року № 23

Завідувач кафедри (В. А. Власенко)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Погоджено:

Декан факультету агротехнологій та природокористування
на якому викладається дисципліна (І.М. Коваленко)

Декан факультету агротехнологій та природокористування
до якого належить кафедра (І.М. Коваленко)

Методист навчального відділу (Г.О. Бабошина)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 16.05 2019 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство	<i>За вибором</i>	
	Спеціальність: 202 «Захист і карантин рослин»		
Модулів – 2	Професійне спрямування	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2019-2020-й	
Загальна кількість годин - 90		Курс	
		Курс 4, семестр 8; Курс 2 (с.т.), семестр 4	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	ОС - бакалавр	Лекції	
		14 год.	
		Практичні, семінарські	
		30 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
46 год.			
Вид контролю: залік			

Співвідношення кількості годин (%) аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання - 44/46 (49/51)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Захист полезахисних лісових смуг від шкідників» є надання студентам теоретичних знань і формування професійних умінь щодо захисту лісових смуг від шкідливих організмів.

Завдання: надання студентам теоретичних знань і формування професійних умінь щодо захисту лісових смуг від шкідливих організмів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: роль предмета «Захист полезахисних лісових смуг від шкідників» у формуванні агронома, завдання та зв'язок з іншими дисциплінами; визначення основних термінів; класифікацію та загальну характеристику екологічних факторів (абіотичні, едафічні, біотичні, антропогенні); класифікацію методів захисту рослин від шкідників та необхідність інтеграції

методів у єдиній системі впливу на середовище шкідників та рослин; втрати від шкідників видовий склад, шкідливі стадії та їх ентомофагів;

вміти: своєчасно виявляти та визначити шкідників лісових смуг; встановлювати видовий склад шкідників за визначальними таблицями, колекціями шкідників та гербарієм пошкоджених рослин; добирати та застосовувати інсектициди для захисту; на основі економічних порогів шкідливості планувати найбільш ефективні заходи захисту лісових смуг від шкідників.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма знаходиться на апробації, протокол № 21 засідання кафедри захисту рослин від 15 травня 2017р.

Модуль 1. Захист полезахисних лісових смуг від гризучих шкідників листя та хвої

Змістовий модуль 1. Захист полезахисних лісових смуг від гризучих шкідників листя та хвої

Тема 1 Захист полезахисних лісових смуг від гризучих шкідників листяних та хвойних порід

Видовий склад шкідників листяних та хвойних порід, їх біологічні особливості, шкідливі стадії та заходи захисту по зниженню чисельності шкідників.

Тема 2. Захист полезахисних лісових смуг від стовбурових шкідників

Видовий склад шкідників стовбурових шкідників полезахисних лісових смуг, їх біологічні особливості, шкідливі стадії та заходи захисту по зниженню чисельності шкідників.

Тема 3. Захист молодих полезахисних смуг від листогризучих шкідників

Видовий склад листогризучих шкідників молодих полезахисних лісових смуг, їх біологічні особливості, шкідливі стадії та заходи захисту по зниженню чисельності шкідників.

Тема 4. Методи захисту полезахисних лісових смуг

Комплексні заходи по виявленню та зниженню чисельності небезпечних шкідників полезахисних лісових смуг, що включають біологічний, хімічний, агротехнічний методи.

Модуль 2. Захист полезахисних лісових смуг від шкідників репродуктивних органів і коріння

Змістовий модуль 2. Захист полезахисних лісових смуг від шкідників репродуктивних органів і коріння

Тема 5. Захист молодих полезахисних смуг від сисних шкідників

Видовий склад сисних шкідників молодих полезахисних лісових смуг, їх біологічні особливості, шкідливі стадії та заходи захисту по зниженню чисельності шкідників.

Тема 6. Захист полезахисних лісових смуг від шкідників репродуктивних органів

Видовий склад шкідників репродуктивних органів полезахисних лісових смуг, їх біологічні особливості, шкідливі стадії та заходи захисту по зниженню чисельності шкідників.

Тема 7. Захист полезахисних лісових смуг від шкідників коріння

Видовий склад шкідників коріння полезахисних лісових смуг, їх біологічні особливості, шкідливі стадії та заходи захисту по зниженню чисельності шкідників.

Тема 8. Технічні шкідники

Видовий склад шкідників технічних шкідників, їх біологічні особливості, шкідливі стадії та заходи захисту по зниженню чисельності шкідників

Тема 9. Корисні лісові комахи

Видовий склад хижих та паразитичних комах шкідників полезахисних лісових смуг, коло їх жертв та господарів, заходи по підвищенню чисельності корисних організмів

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма навчання					
	усього	л	п	лаб	інд	С.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. Захист полезахисних лісових смуг від гризучих шкідників листя та хвої						
Змістовий модуль 1. Захист полезахисних лісових смуг від гризучих шкідників листя та хвої						
Тема 1. Захист полезахисних лісових смуг від гризучих шкідників листяних та хвойних порід	12	4	-	10	-	-
Тема 2. Захист полезахисних лісових смуг від стовбурових шкідників	6	2	-	2	-	-
Тема 3. Захист молодих полезахисних смуг від листогризучих шкідників	6	2	-	4	-	-
Тема 4. Методи захисту полезахисних лісових смуг	16	-	-	-	-	16
Разом за змістовним модулем 1	40	8	-	16	-	16
Модуль 2. Захист полезахисних лісових смуг від шкідників репродуктивних органів і коріння						
Змістовий модуль 2. Захист полезахисних лісових смуг від шкідників репродуктивних органів і коріння						
Тема 5. Захист молодих полезахисних смуг від сисних шкідників	8	2	-	6	-	-
Тема 6. Захист полезахисних лісових смуг від шкідників репродуктивних органів	6	2	-	4	-	-
Тема 7. Захист полезахисних лісових смуг від шкідників коріння	6	2	-	4	-	-
Тема 8. Технічні шкідники	15	-	-	-	-	15
Тема 9. Корисні лісові шкідники	15	-	-	-	-	15
Разом за змістовим модулем 2	50	6	-	14	-	30
Усього годин за семестр	90	14	-	30	-	46

5. ТЕМИ ТА ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва та план теми	К.-ть годин
1	Тема 1. Захист полезахисних лісових смуг від гризучих шкідників листяних порід 1. Видовий склад гризучих шкідників листя 2. Захист лісосмуг від гризучих шкідників листя	2

2	Тема 2. Захист полезахисних лісових смуг від гризучих шкідників хвойних порід 1. Видовий склад гризучих шкідників хвої 2. Захист лісосмуг від гризучих шкідників хвої	2
3	Тема 3. Захист полезахисних лісових смуг від стовбурових шкідників 1. Видовий склад стовбурових шкідників 2. Захист лісосмуг від гризучих шкідників	2
4	Тема 4. Захист молодих полезахисних смуг від листогризучих шкідників 1. Видовий склад листогризучих шкідників молодих насаджень 2. Захист молодих лісосмуг від листогризучих шкідників	2
5	Тема 5. Захист молодих полезахисних смуг від сисних шкідників 1. Видовий склад сисних шкідників молодих насаджень 2. Захист молодих лісосмуг від сисних шкідників	2
6	Тема 6. Захист полезахисних лісових смуг від шкідників репродуктивних органів 1. Видовий склад шкідників репродуктивних органів 2. Захист репродуктивних органів лісосмуг від гризучих шкідників	2
7	Тема 7. Захист полезахисних лісових смуг від шкідників коріння 1. Видовий склад шкідників коріння 2. Захист лісосмуг від гризучих шкідників	2
	Разом	14

6. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	К.-ть годин
1	Тема 1. Вивчити біологічні особливості лускокрилих шкідників родин вовнянки та хохлатки	2
2	Тема 2. Вивчити біологічні особливості лускокрилих шкідників родин п'ядуни та листовійки	2
3	Тема 3. Вивчити біологічні особливості твердокрилих шкідників	2
4	Тема 4. Вивчити біологічні особливості шкідників хвої ряду лускокрилі	2
5	Тема 5. Вивчити біологічні особливості шкідників хвої ряду перетинчастокрилі	2
6	Тема 6. Вивчити стовбурових шкідників з ряду твердокрилі	2
7	Тема 7. Вивчити стовбурових шкідників з ряду лускокрилі	2
8	Тема 8. Вивчити гризучих шкідників молодняку з ряду лускокрилі та ряду твердокрилі	2
9	Тема 9. Вивчити гризучих шкідників молодняку з ряду твердокрилі	2
10	Тема 10. Вивчити сисних шкідників молодняку з ряду рівнокрилі	2
11	Тема 11. Вивчити сисних шкідників молодняку з ряду двокрилі та напівтвердокрилі	2
12	Тема 12. Вивчити шкідників репродуктивних органів ряду твердокрилі	2
13	Тема 13. Вивчити шкідників репродуктивних органів ряду лускокрилі	2
14	Тема 14. Вивчити шкідників коріння з ряду твердокрилі	2
15	Тема 15. Вивчити шкідників коріння з ряду лускокрилі та двокрилі	2
	Разом за семестр	30

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	К.-ть годин
1	Методи захисту полезахисних лісових смуг	16
2	Технічні шкідники деревини	15
3	Корисні лісові комахи	15
	Разом	46

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи навчання за джерелом знань:

1.1. Словесні: розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція,

1.2. Наочні: демонстрація, ілюстрація, спостереження.

1.3. Практичні: лабораторний метод

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

2.1. Аналітичний.

2.2. Методи синтезу.

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

3.1. Проблемний (проблемно-інформаційний)

3.2. Частково-пошуковий (евристичний)

4. **Активні методи навчання** - використання технічних засобів навчання, використання проблемних ситуацій, імітаційні методи навчання (побудовані на імітації майбутньої професійної діяльності), використання навчальних та контролюючих тестів)

5. **Інтерактивні технології навчання** - використання мультимедійних технологій

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС

2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)

3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:

- результати виконання та захисту лабораторних робіт;
- експрес-контроль під час аудиторних занять;
- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- написання рефератів;
- результати тестування;
- письмові завдання при проведенні контрольних робіт;

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ (залік)

Поточне тестування та самостійна робота										Разом за модулі та СРС	Атестація	Сума	
Модуль 1 – 30 балів				Модуль 2 – 40 балів									
Змістовий модуль 1 - 30				Змістовий модуль 2 – 40 балів						С	85 (70+15)	15	100
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Р				
10	10	5	5	10	10	10	5	5	С				
										15			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	А	відмінно	Зараховано
82 - 89	В	добре	
75 - 81	С		

69 - 74	D	задовільно	
60 - 68	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Власенко В.А., Сарбаш В.М. Словник термінів з біологічного захисту рослин для студентів 4 курсу з напрямку 6.010905 «Захист рослин» денної та заочної форми навчання. /навчальний посібник / Рекоменд. до вид. вч. рад. Навчально-наукового інженерно – технолог. ін-ту СНАУ. Протокол № 9 від «22» травня 2012 року. – Суми: Сумський НАУ, 2012. – 54 с.

2. Захист полезахисних лісових смуг від шкідників. Методичні вказівки щодо проведення лабораторно-практичних робіт для студентів 4 курсу денної форми навчання за напрямом 6.090105 «Захист рослин», затверджені Вченою радою факультету агротехнологій та природокористування СНАУ. Протокол № 10 від 20 квітня 2015 р. / Власенко В.А., Деменко В.М., Слабко К.О. – Суми: СНАУ. – 2015. – 62 с.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Байдик Г. В. Білик та ін. Сільськогосподарська ентомологія / Г. В. Байдик, Є. М. Білецький, М.О. Білик та ін. – К.: Вища освіта, 2005. – 505 с.

2. Васильєва. В. П. Вредители сельскохозяйственных культур и лесных насаждений: в 3 т. / Под общ.ред. В. П. Васильева. – К.: Урожай, 1987-1989. – 440 с.

3. Исаичев В. В. Защита растений от вредителей: ученики и учебные пособия / И. В. Горбачев, В. В. Гриценко, Ю. А. Захваткин под ред. В. В. Исаичева, 2002. – 472 с.

4. Рубан М. Б. Сільськогосподарська ентомологія: підручник / М. Б. Рубан, Я. М. Гадзало; за ред. М. Б. Рубана – К.: Арістей, 2009. – 472 с.

Додаткова

1. Лісового М. П. Довідник із захисту рослин / за ред. М. П. Лісового. – К.: Урожай, 1999. – 744 с.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Електронна енциклопедія сільського господарства <http://www2.agroscience.com.ua>

2. Система захисту рослин від бур'янів, шкідників та хвороб [Режим доступу]:

<http://lib.chdu.edu.ua/pdf/posibnuku/246/16.pdf>

